

ANKE DE GRAAF

Als je gekozen hebt

Streekroman

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Colofon

**Copyright © 2022 voor deze uitgave
Grote Letter Bibliotheek, Deventer**

Opmaak Nyvonco, Heerhugowaard

ISBN 9789036439497

NUR 344

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

**Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek,
Postbus 583, 7400 AN Deventer**

**Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Uitgeverij Z&K in Utrecht, onderdeel van VBK Media
Copyright © 2022 Uitgeverij Zomer & Keuning**

Alle rechten voorbehouden

**Voor meer informatie of bestellen
www.boekenmetgroteletters.nl**

1

‘Mijn ouders zijn bij elkaar vandaan,’ zei het meisje. Ze keek Martijn recht aan.

Als ze haar oogharen niet zo zwart maakt, dacht hij, en als ze niet zoveel van dat groen op haar oogleden doet, zal ze veel mooier zijn.

‘Ach...’ zei hij.

Er was ook teveel lipstick op haar lippen. Het rood vestigde zo de aandacht op haar mond, die een beetje week was. Haar tanden, die je zag als ze praatte en lachte, stonden een weinig scheef. Maar ze waren wit en gaaf.

‘Ik woon nu op kamers,’ vervolgde het meisje, ‘dat bevalt me best. Om de haverklap ruzie thuis, altijd zo’n akelige gespannen sfeer om je heen...’

‘Nee, dat valt niet mee,’ gaf Martijn toe.

Hoe was hij met haar in gesprek gekomen? Och, heel gewoon eigenlijk. Ze zat hier aan een tafeltje met haar vriendin, een beetje een grof meisje met dik, blond haar en een lief gezichtje. Zij danste nu op het kleine, gladde dansvloertje met een rossige jongeman. Hij zei iets vlak bij haar oor en zij glimlachte lief naar hem op.

Martijn was bij Smidt geweest. Een taaie,

lange avond en toen hij weer buiten liep verlangde hij opeens naar wat vrolijkheid, wat warmte. Muziek, lachende, pratende mensen, een goed glas wijn. Hij was ‘De koperen ketel’ binnen gegaan. Hij kwam er wel meer. De obers kenden hem. Ze bogen even licht en knikten vriendelijk.

‘De koperen ketel’ was niet een kroegje of een nachtclub, een cafeetje, waar veel gedronken werd en veel gekletst en gezwamd. Nee, ‘De koperen ketel’ was een klein, knus zaakje middenin de Van der Bloemstraat. Het was er gezellig en keurig, er kwamen nette mensen. Het onderwijzersechtpaar Van Schie, dat er bijna elke avond koffie dronk; ieder twee kopjes, dan gingen ze weer. En meneer Tijmens van de bank en Robin Doeke, de kunstschilder, en Huizinga, de zakenman. ‘Even een borreltje! Ik heb er zo genoeg van! ’s Nachts denk ik altijd: morgenochtend haal ik al m’n centen van de bank en ik neem m’n auto en ik ga naar... Maar de volgende morgen om zeven uur ben ik weer present beneden. Het magazijn, de hele troep, dat noemen wij “beneden”.’

Martijn zocht naar een tafeltje waaraan een of twee of meer mensen zaten. Hij wilde praten. Zomaar wat praten over alledaagse, on-

nozele dingen. Bij zulke gesprekken kon je je heerlijk ontspannen, een grapje, wat lachen. En je kon in ‘De koperen ketel’ gerust aan een al bezet tafeltje schuiven. Je behoefde niet bang te zijn in een ernstig gesprek te storen. Ernstige gesprekken voerde men niet in ‘De koperen ketel’. De bezoekers zochten er allen wat hij zocht: wat gezelligheid, wat ontspanning, wat afwisseling. Meneer Van Schie vertelde over de vader van een jongen uit zijn klas. ‘Nou, die man staat op de drempel, echt de vader van “ik vecht voor mijn kind als een leeuw voor zijn welp” en ik zeg...’

En nu zat hij tegenover dit donkere meisje. Ze waren hier omdat Wim, de vriend van Lia – ze knikte naar de dansvloer, Wim hield Lia stevig omvat – omdat Wim gehoord had dat het hier zo gezellig was. ‘En het is leuk ingericht,’ zei ze. Ze keek goedkeurend het zaaltje rond. De kleine schemerlampjes, de bewerkte gordijnen, de gemakkelijk zittende stoelen.

‘Ik ga de laatste tijd wel eens meer met Wim en Lia mee,’ vertelde ze verder. ‘Ze vragen me of ik mee wil gaan, maar eigenlijk is het vervelend. Ik heb zo het gevoel overbodig te zijn. Wim en Lia zijn al een poosje met elkaar en dan zo’n derde erbij... Maar ze laten niet mer-

ken dat ze het niet zo prettig vinden.'

Waarom nemen ze haar mee? vroeg Martijn zich even af. Hij dacht er niet diep over na, hij dacht het zo maar. Terloops. Terwijl hij luisterde naar haar stem. Hij dacht ook: als ik een meisje had en met haar ergens iets ging drinken, even dansen, zou ik het niet prettig vinden wanneer er nog een meisje bij was.

Misschien hadden Wim en Lia medelijden met haar. Ze had hem verteld over haar ouders. Over het leven thuis. Er waren nog een broer en een zus, allebei ouder dan zij.

'Mijn ouders bleven om ons bij elkaar, maar ik zeg je, dat het voor de kinderen in zo'n geval beter is als één van beiden weggaat. "Als dat kind groot genoeg is vertrek ik!" riep mijn vader meer dan eens. Dat kind was ik. Toen ik zestien was is hij ook weggegaan. Er is een vrouw in Enschede waar hij al jaren in huis komt. Mijn zus heeft eens gehoord, dat die vrouw een kind van hem heeft, maar ik weet niet of het waar is. Mijn broer zegt: "zo stom zal hij niet zijn," en moeder zegt: "daarmee vangt ze hem niet. Ik heb drie kinderen, maar hij kijkt niet naar jullie om".'

'Ze keek even voor zich uit, er was een heel droeve blik in haar donkere ogen. Martijn keek

weer naar de zwarte wimpers. Ze zit erg in de put, dacht hij, anders zou ze mij dit alles niet vertellen. Ze is eenzaam en verdrietig en misschien is er niemand die naar haar wil luisteren. De vader is weg en de moeder heeft genoeg aan haar eigen zorgen. Lia leeft in de zevende hemel met Wim.

Oprechte belangstelling, het oprechte medeleven van een medemens, dat mist ze. Iemand die naar haar luistert. Ook al is er geen oplossing. Maar eens kunnen praten, je hele verdriet vertellen, je hart uitstorten. Ze is ook nog jong. Negentien, twintig misschien. Hij keek naar haar. Ze kon, zo in haar wanhoop, haar eenzaamheid, in verkeerde handen vallen. Een man, die lief deed, haar een beetje aanhaalde... Ze zou verloren zijn voor ze besefte in gevaar te verkeren. En wie hielp dan? De vader niet. De moeder wellicht ook niet.

De muziek hield op. Wim en Lia liepen terug naar het tafeltje. Wims gezicht was rood. Hij had het warm. Zijn ogen glansden. Hij keek naar Lia. Ze was zo lief en zo mooi. Die grote, blauwe ogen, waarin lichtjes dansten, dat glanzende, golvende haar...

Ze schoven aan het tafeltje.

‘Ine voert een heel gesprek met die donkere

jongen, zie je dat?’ had Lia hem gezegd toen ze samen over de dansvloer schoven. Hij drukte haar dichtert tegen zich aan; hij had geen aandacht voor Ine.

Nu stelde de donkere jongeman zich voor. ‘Van Ravensbergen is mijn naam’ en voor het eerst hoorde hij, Martijn van Ravensbergen, haar naam: Ine Barends.

Hij bracht haar naar huis.

‘Ine kan ook met ons meerijden, hoor,’ zei Wim. ‘Je moet je niet verplicht voelen haar naar huis te brengen.’

Na de wijn, nog een glas wijn en het borreltje van Wim zeiden ze ‘je’ en ‘jij’.

‘O nee, dat is het niet,’ antwoordde Martijn. ‘Ik vind het heerlijk zo laat in de avond nog even buiten te lopen voor ik naar bed ga. Het is hier zo warm en zo rokerig. En,’ voegde hij er glimlachend aan toe, ‘Ine is een aardig meisje.’

Ze liepen naast elkaar langs de stille, verlaten straten. In sommige huizen brandden de lampen nog, de ramen keken als beslagen ogen de duisternis in. Aan de trottoirrand stonden de auto’s. Te wachten op morgen.

Ine liep naast hem. Ze was kleiner en tengerder dan hij aanvankelijk had gedacht. De rok van haar mantel was kort en de hakken van

haar schoenen waren vrij hoog.

‘Hé,’ zei ze, ‘het heeft me goed gedaan, dit avondje er even uit. Lia en ik hebben allebei een kamer in de Goudsbloemstraat. We wonen dicht bij elkaar en we kwamen heel dikwijls bij elkaar. Maar nu Lia verkering heeft is het voor mij niet zo leuk meer. Ik gun het Lia best hoor. Ik ben blij voor haar en je weet vooruit dat je vandaag of morgen je vriendin aan een jongen kunt verliezen, maar het is voor mij toch wel jammer. Vanavond kwamen Wim en Lia samen even. “Weet je wat jij moet,” zei Wim “je moet er nodig uit! Een cognacje drinken en eens gek doen! Kom, we gaan naar ‘De koperen ketel’. Van der Wel zegt, dat het daar zo gezellig is!” Zodoende waren wij in “De koperen ketel”.’ Martijn regelde zijn passen naar haar stapjes. ‘Zat je zo in de put dat Wim moest zeggen: je moet er even uit?’

‘Ja,’ ze zuchtte. ‘Ik geloof, dat ik soms te diep over alles nadenk, dat ik teveel tob. Maar het is ook allemaal zo moeilijk. Ik ben naar hier gekomen omdat ik uit huis wilde, maar het is duur, op kamers wonen. Ik heb soms geen geld om in het weekend naar huis te gaan en als ik naar huis ga vind ik daar ook narigheid. Moeder is verdrietig en nukkig, mijn broer is een ontzet-

tend verwaande kwast en mijn zus verbeeldt zich, dat ze over mij de baas kan spelen. Dat ze een beetje vaders taak moet overnemen.'

'Het is nu al zo laat.' Martijn hield even haar elleboog vast. 'We moeten morgen allebei weer op tijd opstaan en naar ons werk, we hebben nu geen tijd om lang te praten samen. Maar ik wil graag eens met je praten, Ine.'

'O, heerlijk,' zei ze. Ze keek naar hem.

Voor de huisdeur vroeg ze: 'Vind je me echt wel een beetje aardig?' Hij was ouder dan zij, hij was knap vond ze en zo ernstig.

Hij glimlachte. 'Je zou nog aardiger zijn om te zien,' zei hij, 'als je je ogen niet zo zwart maakte en niet zo groen. En als je niet zulke korte rokjes droeg. Je moet niet boos worden omdat ik dit zeg, Ine, maar als er een jongen komt die een avondje uit wil denkt hij, dat hij bij jou...' Hij zweeg even, zag haar gewonde, verschrikte ogen, maar hij vervolgde: 'Je bent alleen en eenzaam en verdrietig. Misschien zie je niet direct het gemene in die jongen. Ik waarschuw je alleen maar.' Hij glimlachte naar haar. Dan zei hij: 'Wel te rusten, Ine, tot ziens.' Hij drukte even haar hand en stapte dan resoluut weg. Hij moest naar huis. Het was ver over twaalfen. Het was al laat. In de verte